

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор НН інституту
фізичної культури

М. О. Лянной

« 23 » 09 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОПЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма – Спеціальна освіта
(Логопедія)

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

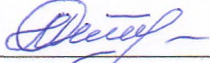
Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту фізичної
культури

« 22 » 09 2021 р.

Голова

Мороз Л.В., к.пед.н., доцент

Розробники: **Стахова Лариса Львівна**, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 3 від «16» вересня 2021 р.

Завідувач кафедри **Кравченко А. І.**, к.пед.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 5	магістр	вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
22 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
26 год.		8 год.	
Лабораторні			
- год.		- год.	
Самостійна робота			
100 год.		134 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Загальна кількість годин: 150	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Зміст навчального курсу *Логопедичні технології* передбачає формування теоретичних знань щодо виявлення й відмежування порушеного мовленнєвого розвитку та провідних напрямків виправлення порушень мовлення за допомогою педагогічних методик корекційного впливу, а також професійних практичних навичок, що необхідні для успішної логопедичної роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Логопедичні технології*» є створення теоретичного та практичного підґрунтя для володіння студентами інформації щодо виявлення й відмежування порушеного мовленнєвого розвитку та провідних напрямків виправлення порушень мовлення за допомогою педагогічних методик корекційного впливу; про особливості проведення діагностичного процесу при різних мовленнєвих порушеннях, а також різні психолого-педагогічні підходи корекції порушеного мовленнєвого розвитку з урахуванням вікових особливостей та особливостей порушеного психо-фізичного розвитку

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування дисциплін, що вивчені під час здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення курсу студенти повинні знати:

- загальні засади педагогічної технології, знати історичні аспекти, сутність, особливості, класифікації педагогічних технологій;
- загальні засади інноваційної технології;
- сутність традиційних та інноваційних логопедичних технологій.

У результаті вивчення курсу майбутні спеціалісти повинні оволодіти наступними професійними вміннями:

- поєднувати в навчально-корекційному процесі традиційні та інноваційні логопедичні технології
- використовувати надбання педагогів-новаторів, спираючись на діалектику взаємоперетворення інновації і традиції;
- розробляти та впроваджувати логопедичні технології у корекційно-розвитковому процесі;
- створювати розвивально-корекційне середовище, використовуючи доцільний дидактичний матеріал для навчання дітей з порушеннями мовлення в загальноосвітніх та спеціальних закладах, корекції порушень мовлення у підлітків та дорослих;

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 - 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 - 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

Поточний контроль теоретичних знань та практичних умінь студентів здійснюється за наступною системою:

теоретичні знання – 1-2 б.;

виконання практичної роботи – 1-3 б.;

самостійна робота – 2-3 б.

Розподіл балів

РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2							Разом	Сума
Т 1.1.	Т 1.2.	Т 1.3.	Т 1.4.	Т 2.1.	Т 2.2.	Т 2.3.	Т 2.4.	Т 2.5.	Т 2.6.	Т 2.7.		
Поточний контроль												100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	65	
Контроль самостійної роботи												
2	2	2	2	3	3	3	3	3	6	6	35	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, поточне теоретичне опитування, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛОГОПЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.

Тема 1.1. Сутність педагогічної технології.

Технологія як наука про майстерність. Поняття педагогічної технології. Класифікація педагогічних технологій. Основні якості сучасної педагогічної технології. Рівні функціонування педагогічної технології. Головні ознаки педагогічної технології. Критерії ефективності результатів застосування педагогічної технології. Інноваційність як ознака сучасної освіти. Сутність педагогічної інноватики. Структура педагогічної інноватики. Алгоритм впровадження педагогічної інноватики. Групи інновацій в освіті.

Тема 1.2. Звуковимовні та акустичні характеристики усного мовлення.

Звуки мовлення як умовні рефлекси. Утворення звуків мовлення. Класифікація звуків мови. Змінність звуків у мовленні. Механізм голосоутворення. Інтонація як складне явище, що включає в себе тон голосу, його тембр, інтенсивність або силу звучання голосу, паузу і логічний наголос, темп мовлення. Характеристика компонентів інтонаційної сторони мовлення, інтонаційних конструкцій.

Тема 1.3. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення.

Мовлення як продукт психічної діяльності людини та результат складної взаємодії різних мозкових структур. Центральний і периферичний відділи мовленнєвого апарату. Участь дихального, фонаторного й артикуляційного відділів в утворенні мовлення.

Тема 1.4. Мовленнєвий онтогенез.

Розвиток звуковимови в онтогенезі. Закономірності розвитку голосової функції людини. Формування інтонаційної сторони мовлення і темпоритмічної організації мовлення в дошкільному віці. Розвиток лексикограматичної сторони мовлення. Сенситивні періоди мовленнєвого розвитку.

РОЗДІЛ 2

ЛОГОПЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ.

Тема 2.1. Технології логопедичного обстеження.

Визначення предмета, об'єкта, мети і завдань логопедичного обстеження. Етапи логопедичного обстеження. Обстеження загальної моторики, дрібної моторики рук, артикуляційної та моторики обличчя. Нейропсихологічний підхід до обстеження. Обстеження звуковимови, розуміння мовлення, фонематичного та інтонаційного сприйняття, складової структури слова, лексичного складу мови, граматичного складу мови (словотворення,

словозміни), зв'язного мовлення. Аналіз результатів обстеження. Особливості логопедичного обстеження при різних порушеннях мовлення. Аналіз немовленнєвих та мовленнєвих порушень. Диференційна діагностика дизартрії та дислалії.

Тема 2.2. Технології корекції фонетико-фонематичних процесів.

Етапи корекції звуковимови. Способи постановки звуку. Технологія постановки різних груп звуків. Особливості корекції звуковимови при дислалії, дизартрії, ринолалії. Розвиток фонематичних процесів. Використання логопедичних тренажерів, комп'ютерних програм. Формування звуко-складової структури слова.

Тема 2.3. Технології формування мовленнєвого дихання, корекції голосу, інтонаційної виразності мовлення, темпо-ритмічної організації усного мовлення при різних порушеннях вимовної сторони мовлення.

Значення дихання в процесі мовлення. Формування правильного типу фізіологічного дихання. Формування спрямованого, тривалого повітряного струменя. Сучасні технології формування мовленнєвого дихання при заїканні, ринолалії, дизартрії. Парадоксальна дихальна гімнастика О. Стрельникової. Використання апарату В. Фролова. Використання комп'ютерних програм. Технологія корекції голосу при ринолалії та дизартрії. Технологія формування навичок раціонального голосоподання і голосоведення при заїканні. Вправи для роботи над голосом. Використання комп'ютерних програм. Технологія формування розповідної, спонукальної і питальної інтонаційних структур. Особливості роботи над інтонаційною стороною мовлення при заїканні, дизартрії, ринолалії. Використання комп'ютерних програм. Технологія формування почуття ритму при заїканні. Використання логоритміки. Етапи роботи над темповими характеристиками при заїканні. Технологія роботи над ритмом при дизартрії. Поняття саморегуляції. Аутогенне тренування в системі логопедичних занять. Значення арт-терапії у формуванні навичок мовленнєвої саморегуляції. Правила для вправ у плавності мовлення.

Тема 2.4. Технології формування лексико-граматичної складової мовлення та розвитку зв'язного мовлення.

Словник та лексика. Прийоми та засоби збагачення та активізації словника дітей різної вікової категорії. Прийоми та засоби формування і удосконалення граматичної будови мовлення.

Тема 2.5. Технології корекції порушень писемного мовлення.

Поняття писемного мовлення. Організація процесу письма та процесу читання. Подолання помилок різного типу. Технологія навчання письма. Технологія навчання читання. Технології подолання графічних та оптико-просторових помилок. Технології подолання фонетичних помилок. Технології подолання лексико-граматичних помилок. Формування

самоконтролю. Подолання порушень писемного мовлення у осіб з афазією. Використання інноваційних засобів.

Тема 2.6. Технології «запуску» та активізації мовлення

Обстеження дитини, яка не розмовляє. Особливості корекційної роботи з дітьми, що не розмовляють. Методика Новікової-Іванцової. Методика Грузінової. Методика Кравцової та Стахової.

Тема 2.7. Інноваційні технології в логопедичній роботі.

Здоров'язберезувальні технології за О. Ващенко. Кінезіологічні вправи, вправи з використанням елементів біоенергопластики та Су Альтернативні методики навчання читання (М. О. Зайцева, Л. В. Шелестової, Г. Домана та інші). Використання ІКТ на логопедичних заняттях. Сенсорна інтеграція. Мнемотехніка. Камініці Марблс. Коректурні таблиці. Зображувальна діяльність на логопедичних заняттях.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Розділ 1. Теоретичні основи логопедичних технологій												
<i>Тема 1.1. Сутність педагогічної технології.</i>	14	2	2			10	19					10
<i>Тема 1.2. Звуковимовні та акустичні характеристики усного мовлення.</i>	14	2	2			10		1				10
<i>Тема 1.3. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення.</i>	14	2	2			10	15					10
<i>Тема 1.4. Мовленнєвий онтогенез.</i>	14	2	2			10						10
Розділ 2 Логопедичні технології												
<i>Тема 2.1. Технології логопедичного обстеження.</i>	14	2	2			10	41	1				12

Тема 2.2. Технології корекції фонетико-фонематичних процесів.	14	2	2			10		1	1			14
Тема 2.3. Технології формування мовленнєвого дихання, корекції голосу, інтонаційної виразності мовлення, темпоритмічної організації усного мовлення при різних порушеннях вимовної сторони мовлення.	14	2	2			10		1	1			12
Тема 2.4. Технології формування лексико-граматичної складової мовлення та розвитку зв'язного мовлення.	14	2	2			10		1	1			14
Тема 2.5. Технології корекції порушень писемного мовлення.	14	2	2			10		1	1			14
Тема 2.6. Технології «запуску» та активізації мовлення.	14	2	4			10		1	1			14
Тема 2.7. Інноваційні технології в логопедичній роботі.	14	2	4			10		1	1			14
Усього годин	150	22	26		2	110	150	6	8		2	134

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Сутність педагогічної технології.	2	
21.	Звуковимовні та акустичні характеристики усного мовлення.	2	1
2.	Анатомо-фізіологічні механізми мовлення.	2	
4.	Мовленнєвий онтогенез.	2	
5.	Технології логопедичного обстеження.	2	1
6.	Технології корекції фонетико-фонематичних процесів.	2	1
7.	Технології формування мовленнєвого дихання, корекції голосу, інтонаційної виразності мовлення, темпо-ритмічної організації усного мовлення при різних порушеннях вимовної сторони мовлення.	2	1
8.	Технології формування лексико-граматичної складової мовлення та розвитку зв'язного мовлення.	2	1
9.	Технології корекції порушень писемного мовлення.	2	1
10.	Технології «запуску» та активізації мовлення.	4	1
11.	Інноваційні технології в логопедичній роботі.	4	1
Разом		26	8

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.

2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика : Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах.

Підручник / За ред. А. М. Богуш. Друге видання, доповнене. К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. 704 с.

3. 4.Шеремет М. К. Логопедія : підручник. 5-те вид. Київ : Слово. 2018. 856 с.

4. Лопатинська Н.А. Неврологічні основи логопедії. Курс лекцій / Н.А. Лопатинська. К. : Видавничий дім «Слово».2017. 152с.

5. Анатомія, фізіологія та патологія органів слуху і мовлення : навч. посібник для студ. ф-ту дошк. та корекц. освіти / уклад. Н. П. Голуб. Умань : Візаві, 2015. 116 с.

6. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово». 2004.

7. Голуб Н. М., Потамошнєва О. М., Хребтова Н. П. Диференційна діагностика мовленнєвих порушень: Методичні рекомендації з курсу «Логопедія». Х.: ХНУ імені Г.С. Сковороди, 2007.

8. Плещук С. В. Скринінгове нейропсихологічне дослідження дітей дошкільного віку. Кам'янець-Подільський, 2013.

9. Тарасун В.В. Писемне мовлення: запобігання і корекція порушень. К : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. 150 с.

10. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. – 2-ге вид., доповн. К. : Академвидав, 2012. 349 с.

11. Федорчук Е.І. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. 212 с.

Додаткові:

1. Грінєнко О. В., Покотильська М.М., Філонєнко Т. Я. Подолання дислексії та дисграфії в учнів початкових класів: Навч. посібник. Городище. 2010. 32 с.

2. Тимченко Р., Іващенко А. Теоретичний аналіз поняття «педагогічні технології» в контексті освітньої діяльності. *Соціум. Документ. Комунікація*. 2021. №1(13). С. 345-358.

3. Янкович О. І., Гичка В. П. Педагогічні технології в закладі дошкільної освіти: реальність чи вимисел учених? *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* Ужгород, 2020. Вип. 1 (46). С. 148–152.

4. Маланюк Н. М. Інноваційні педагогічні технології у професійній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2020 р. № 70, Т. 3. С.113-118.

5. Яковенко А. О. Інноваційні технології для підвищення якості проведення логопедичних занять в сучасних умовах загальноосвітнього простору. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2014. Вип. 27. С. 231-234.

6. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика : Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник / За ед.. А. М. Богуш. Друге видання, доповнене. К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. 704 с.

7. Калмикова Л.О. Психологія формування мовленнєвої діяльності у дітей дошкільного віку : монографія. Київ : Фенікс, 2008. 497 с.

8. Савінова Н. В. Формування мовленнєвої діяльності в онтогенезі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія.* Випуск 22 : зб. наук. праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. С. 233-238.

9. Логопедія. Підручник / За ред. М.К.Шеремет. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 672 с.

10. Баскакова О. Ф. Раннє виявлення і профілактика мовленнєвих порушень у дітей. *Таврійський вісник освіти.* 2015. №2(50). Частина I. с.70.

11. Хоменко С.О. Етіологія мовленнєвих порушень у дітей раннього віку. *Науковий часопис. Корекційна педагогіка.* Режим доступу до ресурсу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&

IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nchnpu_019_2014_26_53.pdf

12. Кравченко А. І., Скачедуб Н. М. Корекція заїкання засобами комплексної фізичної реабілітації: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 178 с.

13. Горбунова Н. В. Ігрова діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників. Теорія та методика навчання та виховання. 2012. Вип. 31. С. 44-56.

14. Сєдих Н. О. Вчимося писати й говорити правильно. Поради логопеда. Х. : Вид.група «Основа». 2007. с. 107-111.

15. Мартиненко І., Козачук Л. Інноваційні підходи в логопедичній роботі з безмовленневими дітьми. Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. К.: ТОВ «ДІА», 2017. Вип. 1. С. 18-24.

16. Інновації в дошкіллі. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошкільним працівникам // Авт.-упор.: Л. В. Калуська, М. В. Отрощенко. Мандрівець. 2010.

17. Інновації в дошкіллі. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошкільним працівникам / Авт.-упор.: Л. В. Калуська, М. В. Отрощенко. Мандрівець, 2010.

18. Сучасні технології в освіті: Реком. бібліогр. покажч. Ч. 2./ [упоряд.: Моїсєєва І.П. , Пономаренко Л.О.]. К.: АПН України. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, 2006. 196 с.

19. Шеремет М., Загурська Г. Сучасні комп'ютерні технології в логопедичній роботі . Педагогіка та методика: спеціальні. Збірник наукових статей НПУ ім.М.П. Драгоманова. Випуск 1. К.:2001. С.183–192

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна
Мультимедійні презентації до лекційних занять (відповідно теми).